

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/96/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8411200815
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8411200815.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: JUDr. M. R., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu PROKOPY, spol. s.r.o., Poprad, so sídlom: Alžbetina č. 3, Košice, IČO: 31665853, proti žalovanému : Ing. M. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: H. č. XX, Z. U., občan SR, zastúpenému Bc. Dr. S. C., S. X, XXX XX O., o zaplatenie 1.155.010,20 eur s prísl., o návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, o poplatkovej povinnosti, o odvolaniach žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č. k. 2C/40/2011-60 zo dňa 11. októbra 2012, proti uzneseniu č. k. 2C/40/2011- 84 zo dňa 27. mája 2013 a proti uzneseniu č. k. 2C/40/2011-86 zo dňa 28. mája 2013 zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 20C/40/2011-60 z 11.10.2012 a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 2C/40/2011-84 z 27.5.2013.

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 2C/40/2011-86 z 28.5.2013

o d ô v o d n e n i e :

Úvodom konštatuje odvolací súd, že účastníkov tohto sporového konania označuje termínmi žalobca a žalovaný zodpovedajúco ust. § 90, § 79 ods.1 posledná veta O.s.p.. Tam, kde prvostupňový súd uvádza označenie účastníkov ako navrhovateľa a odporcu, pre účely tohoto rozhodnutia (jeho zdôvodnenia) ide o žalobcu a žalovaného.

1) Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 1.155.010,20 eur s 8,5 % úrokom z omeškania ročne od 7.12.2007 do zaplatenia i uhradiť mu trovy konania vo výške 320,42 eur, všetko do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca uplatnil proti žalovanému nárok na náhradu škody vzniknutej úpadcovi v súvislosti so zavineným protiprávnym konaním žalovaného, za ktoré bol žalovaný podľa rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 28.7.2008 pod sp. zn. 1T/143/2008 právoplatne odsúdený podľa § 248 ods.5 Trestného zákona platného a účinného do 31.12.2005 za použitia § 35 ods.1 Trestného zákona platného v tom čase na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov nepodmienečne. Podľa § 288 ods.1 Trestného poriadku súd poškodeného úpadcu s nárokom na náhradu škodu odkázal na občiansko- súdne konanie. Podľa špecifikácie žalovanej istiny v podaní žalobcu doručeným súdu 19.6.2012 žalobca uplatňuje náhradu škody pozostávajúcu zo sumy 18 765 116,30 Sk preukázanej v označenom trestnom konaní vedenom proti žalovanému a zo sumy suma 16 030 720,89 Sk predstavujúcej 62,55 % z celkovej sumy prihlásených úrokov veriteľom úpadcu Slovenskou sporiteľňou a.s. do konkurzného konania vedeného proti úpadcovi pod sp. zn. 1K/402/1996.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že rozsudkom Okresného súdu v Starej Ľubovni pod sp. zn. 1T/143/2008 zo dňa 28.7.2008, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 28.7.2008 bol obvinený v

tomto konaní žalovaný Ing. M. S. okrem iného uznaný vinným zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods.1, ods.5 Trestného zákona platného a účinného do 31.12.2005, teda si prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobil tak na cudzom majetku škodu veľkého rozsahu. Bol uznaný vinným z toho, že ako majiteľ a splnomocnený zástupca spoločnosti Výroba betónu s.r.o., Poprad po obdržaní sumy 22 000 000,- Sk, ktoré dňa 7.10.1993 poukázala spoločnosť PROKOPY s.r.o., Poprad (úpadca - žalobca) zo svojho účtu vedeného v Slovenskej sporiteľni a.s, na účet spoločnosti Výroba betónu s.r.o., vedeného v Slovenskej sporiteľni a.s, mestská pobočka Stará Ľubovňa na základe Zmluvy o dielo č. 15/1993 uzavretej medzi objednávateľom - spoločnosťou PROKOPY s.r.o., Poprad a zhotoviteľom spoločnosťou Výroba betónu s.r.o., Poprad, ktorej predmetom bolo zhotovenie obchodného centra v Poprade a faktúry spoločnosti Výroba betónu s.r.o., Poprad č.10002/1152 zo dňa 4.10.1993 na sumu 22 000 000,- Sk ako zálohu na stavbu obchodného centra v Poprade, použil z vyššie uvedených zmluvne mu zverených finančných prostriedkov na výstavbu obchodného centra Nám. sv. Egídia č. 28/67 v Poprade čiastku vo výške 934 883,70 Sk, finančné prostriedky vo výške 2.000.000,- Sk odovzdal v hotovosti formou dobropisovej faktúry č. 100011-1551 zo dňa 24.11.1993 spoločnosti PROKOPY s.r.o., Poprad, finančné prostriedky vo výške 300.000,- Sk poukázal dňa 17.11.1993 na účet spoločnosti PROKOPY s.r.o., Poprad č.ú XXXXXXXX-XXX/XXXX, zbytok z vyššie uvedených zmluvne mu zverených finančných prostriedkov na výstavbu obchodného centra v Poprade nepoužil tak ako to pre neho vyplývalo zo Zmluvy o dielo č. 15/1993, ale zo zverených finančných prostriedkov použil v čase od 11.10.1993 do 17.11.1993 sumu 18.765.116,30 Sk v rozpore s účelom ich zverenia a to buď pre vlastnú potrebu resp. pre potreby svojej spoločnosti a to tak, že z účtu spoločnosti Výroba betónu s.r.o., Poprad č.1015749-609/0900, na ktoré spoločnosť PROKOPY s.r.o., Poprad poukázala finančné prostriedky vo výške 22.000.000,- Sk, v čase od 11.10.1993 do 17.11.1993 finančné prostriedky vo výške 9.000.000,- Sk vybral v hotovosti a finančné prostriedky vo výške 1 100 000,- Sk vybral v hotovosti konateľ spoločnosti Výroba betónu s.r.o., Poprad A. S., finančné prostriedky vo výške 5.000.000,- Sk previedol na ďalší účet spoločnosti Výroba betónu s.r.o., Poprad č.ú. XXXXXXXX-XXX/XXXX, finančné prostriedky vo výške 2.882.996,06 Sk poukázal na účet spoločnosti Inžinierske stavby a.s., Košice č. ú. XXXXXXXX/XXXX za stavebné práce a prepravné služby, ktoré nesúviseli so stavbou obchodného centra v Poprade, finančné prostriedky vo výške 1.074.627,80 Sk poukázal na účet spoločnosti Východoslovenské kameňolomy a štrkopiesky š.p. Spišská Nová Ves č. ú. XXXXXXXX/XXX, kde použitie finančných prostriedkov sa nepodarilo zistiť, finančné prostriedky vo výške 461.711,- Sk poukázal na účet spoločnosti Stredoslovenská cementáreň Banská Bystrica č. ú. XXXXXXXX/XXXX za nákup cementu, ktorý nebol použitý na stavbu obchodného centra v Poprade, finančné prostriedky vo výške 109.788,- Sk poukázal na účet podniku Okresný stavebný podnik š.p. Kežmarok č. ú. XXXXXXXX/XXXX, kde použitie fin. prostriedkov sa nepodarilo zistiť, finančné prostriedky vo výške 250 000,- Sk poukázal na účet č. XXXXXXXX/XXXX, ktorý sa nepodarilo identifikovať, finančné prostriedky vo výške 1.800.000,- Sk poukázal na účet č. XXXXXXXX-XXX/XXXX patriaci firme Ing. O. G. za zabezpečenie úveru v zahraničnej banke na základe Zmluvy o spolupráci v zmysle Obchodného zákonníka, ktorá nesúvisela so stavbou obchodného centra v Poprade, finančné prostriedky vo výške 23.813,- Sk poukázal na účet spoločnosti OP-TIM s.r.o, Krupina č. ú. XXXXXXXX/XXXX za nákup drevo-cementových dosiek, ktoré neboli použité na stavbu obchodného centra v Poprade, čím uvedeným konaním spôsobil pre spoločnosť PROKOPY s.r.o., Poprad škodu vo výške 18.765.116,30 Sk. Z uvedeného rozsudku jednoznačne vyplýva, že škoda bola spoločnosti PROKOPY s.r.o., Poprad spôsobená zavineným konaním odporcu vo výške 18.765.116,30 Sk. Škoda bola spôsobená úmyselným trestným činom spáchaným žalovaným. Podľa ust. § 135 ods. 1 O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin a tiež, kto tento trestný čin spáchal. Pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu sprenevery sa žiada spôsobenie škody na cudzom majetku. Ak žalovaný bol odsúdený, je zrejmé, že za vzniknutú škodu zodpovedá, pričom spôsobenie škody vyplynulo z trestného rozsudku. Je daná aj príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a vznikom škody žalobcovi. Náhradu škody si žalobca uplatnil už v trestnom konaní. S nárokom na náhradu škody bol odkázaný na konanie vo veciach občianskoprávných. Aj v trestnom konaní bola uplatňovaná škoda v takej výške, aká je predmetom tohto konania. Okrem škody uvedenej vo výroku trestného rozsudku vo výške 18.765.116,30 Sk bola žalobcovi spôsobená aj škoda súvisiaca s prihláškou Slovenskej sporiteľne a.s. do konkurzného konania 1K/402/1996. Ide o časť takto prihlásenej pohľadávky týkajúcej sa úrokov z poskytnutého úveru vo výške 16.030.720,89 Sk. V civilnom konaní žalobca nežiada inú sumu než uplatňoval v rámci trestného konania. Škodu v trestnom konaní najprv uplatňoval štatutárny zástupca spoločnosti PROKOPY spol. s.r.o. Ing. M. A. 10. 9. 1996, potom sa s nárokom na náhradu škody pripojili aj jednotliví správcovia konkurznej podstaty úpadcu. Ide o škodu, ktorá bola spôsobená úmyselne, preto pri aplikácii ust. § 106 ods. 2 Obč. zák. sa aplikuje objektívna 10-ročná premlčacia doba. Ak škoda bola

spôsobená skutkom spáchaným v čase od 11.10.1993 do 17.11.1993 a Ing. A. uplatnil nárok na náhradu škody 10.9.1996, nemôže byť tento nárok premlčaný. Subjektívna 2-ročná premlčacia doba tiež začala plynúť od 10. 9. 1996, keď sa navrhovateľ prostredníctvom štatutárneho orgánu dozvedel o škode i o tom, kto za ňu zodpovedá. Štatutárny zástupca úpadcu uplatnil nárok na náhradu škody po tom, čo žalovaný v rokoch 1994 - 1996 presviedčal úpadcu o svojej schopnosti dokončiť dielo a teda, že žiadna škoda nevznikne. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa aj po citácii ust. § 106 ods. 1, 2, 3, § 112 Obč. zák. uzavrel, že nárok uplatnený v tomto konaní je dôvodný a nie je premlčaný, a preto na námietku premlčania vznesenú žalovaným neprihliadal. S odkazom na ust. § 517 ods. 2 Obč. zák. prvostupňový súd priznal žalobcovi aj uplatňované úroky z omeškania. Vychádzal z toho, kedy sa žalovaný dozvedel o uplatnení si nároku na náhradu škody poškodeným v trestnom konaní. Ak to bolo pri oboznamovaní s výsledkami vyšetrovania dňa 6.12.2007, od nasledujúceho dátumu priznal žalobcovi aj uplatňované úroky z omeškania.

Výrok o náhrade trov konania odôvodnil prvostupňový súd aplikáciou ust. § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalovaný. Vytýka súdu prvého stupňa, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie len na aplikácii ust. § 420 ods.1 Obč. zák. a stotožnil sa so žalobcom, že škoda, ktorá bola uplatnená v trestnom konaní, je v priamej príčinnej súvislosti so spáchaným trestným činom, za ktorý bol žalovaný odsúdený. V trestnom konaní ale bolo vykonané dokazovanie iba pre účely zistenia jeho zavinenia vo vzťahu k spáchanému trestnému činu a nie k zisťovaniu skutočností o spôsobenej škode a jej výške. Preto aj súd v trestnom konaní odkázal poškodených s ich nárokmi na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných. Väčšina listín v trestnom spise je vo fotokópii a je sporný spôsob ich vyhotovenia. V spise sa jednotlivé listiny viacnásobne žurnalizujú, čo spis zahľucuje a robí ho neprehľadným. Ak nebudú doložené originály týchto listín, nie je možné ani jednoznačne stanoviť výšku škody. Žalovaný poukazuje aj na to, že súd prvého stupňa nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, ak neprihliadal na to, že finančné prostriedky on nepoužil pre vlastnú potrebu, ale boli použité len pre potrebu spoločnosti Výroba betónu s.r.o. i spoločnosti PROKOPY s.r.o.. Za škodu teda je zodpovedná označená spoločnosť. Nesúhlasí ani s tým, aby mal platiť úroky z omeškania i hradiť trovy konania. Účelnosť týchto trov nie je v rozsudku zdôvodnená. Pre uplatnený a priznaný nárok na úrokoch z omeškania uvádza, že je zrejme, že sa jeho obhajca dňa 6. 12. 2007 dozvedel o uplatnenom nároku na náhradu škodu poškodenými v trestnom konaní. On však o tomto fakte nemal vedomosť a tým sa súd ani vôbec nezaoberal. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že námietky žalovaného sú nedôvodné. Zo skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Tr. zák. platného a účinného do 31.12.2005 vyplýva, že jedným z kvalifikačných momentov je spôsobenie škody na cudzom majetku, a to konaním tam uvedeným. Príчинná súvislosť medzi konaním žalovaného a následkom vzniku škody je nepochybná. Bola preukázaná v trestnom konaní, o čom svedčí právoplatný rozsudok. Ak by neexistovala príчинná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného a spôsobenou škodou, nebol by žalovaný ani odsúdený za označený trestný čin a jeho konanie by teda nenaplnilo skutkovú podstatu trestného činu sprenevery. Pre vec je dôležitým aj to, že žalovaný uzavrel s prokurátorom Okresnej prokuratúry v Starej Ľubovni dohodu o vine a treste pod sp. zn. Pv 5/00. Súd túto dohodu schválil. Z toho je zrejme, že žalovaný sa dobrovoľne priznal k protiprávnemu konaniu, ktorým spôsobil na cudzom majetku škodu vo výške 18.765.116,30 Sk, tak ako to bolo ustálené v skutkovej vete, rozumel čo tvorí podstatu skutku i právnej kvalifikácii. Bez takej vedomosti by nebol uzatváral dohodu. Nedôvodné sú aj námietky žalovaného, ak odkazuje, že škoda nebola spôsobená ním, ale spoločnosťou Výroba betónu spol. s.r.o.. Z výpisu z obchodného registra z tejto spoločnosti je zrejme, že žalovaný bol konateľom tejto spoločnosti. Konatelia spoločnosti sú povinní nahradiť škodu podľa ust. § 135a Obch. zák. Žalobca svoje nároky v tomto konaní opiera o právoplatné rozhodnutie štátu, v ktorom bol žalovaný uznaný vinným a bol mu aj uložený trest odňatia slobody a žalobca ako poškodený bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie. Aj pre rozhodnutie o náhrade škody v občianskoprávnom konaní je súd viazaný rozsudkom vydaným v trestnom konaní. Navrhuje preto rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

2) Prvostupňový súd uznesením č. k. 2C/40/2011 - 84 z 27.5.2013 priznal žalovanému čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov za podané odvolanie vo výške 70 % z výšky súdneho poplatku. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom z 11.10.2012 č. k. 2C/40/2011 - 60. Proti tomuto rozsudku žalovaný podal odvolanie. Preto mu súd uznesením z 20.3.2013 uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 16.596,50 eur s odkazom na pol. č. 1 písm. a) zák. č. 71/1992 Zb. Toto uznesenie namietal žalovaný podaním z 8.4.2013 a požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a doručil súdu aj tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Z tlačiva vyplynulo, že za obdobie od septembra 2012 do februára 2013 mal čistý mesačný príjem vo výške 1.848,34 eur. Mesačné výdavky spojené s bývaním mal vo výške 575,- eur. Na vrátení pôžičiek súkromným osobám má výdavky mesačne vo výške 575,- eur. Po citácii ust. § 138 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uzavrel, že žiadosti žalovaného na priznanie úplného oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné vyhovieť. Úplným nepriznaním by však vzhľadom na finančné a majetkové pomery žalovaného, ktorý nie je vlastníkom nehnuteľností a má dlhy na pôžičkách, pri výške súdneho poplatku 16.596,50 eur mohlo dôjsť k vážnemu zásahu do jeho majetkových práv, pričom za primerané a zodpovedajúce osobným a majetkovým pomerom žalovaného je priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vo výške 70 % z výšky jeho poplatkovej povinnosti. Preto v takomto rozsahu bolo návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vyhovieť a súd prvého stupňa dodal aj to, že pri takejto aplikácii za podané odvolanie je súdny poplatok vo výške 4.978,95 eur.

3) Uznesením 2C/40/2011 - 86 z 28. 5. 2013 prvostupňový súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok (zvyšnú časť) za odvolanie vo výške 4.978,95 eur. Z dôvodov tohto uznesenia vyplýva odkaz na pol. č. 1 písm. a) ZSP.

Uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 27.5.2013 č. k. 2C/40/2011 - 84 a zo dňa 28.5.2013 č. k. 2C/40/2011 - 86 napadol podaným odvolaním žalovaný. Poukazuje na to, že zrejme v tlačive pre dokladovanie pomerov účastníka zle dokladoval svoj mesačný príjem a výdavky spojené s bývaním. Tieto výdavky mu platia deti tak isto, ako aj pôžičky voči súkromným osobám. Nemá žiadny majetok a ani finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku v stanovenej výške. Ak by mal zaplatiť aj súdny poplatok, tak ako je uvedené v napadnutom uznesení a súd by zamietol toto jeho odvolanie, podľa jeho názoru by došlo ku situácii, keď by mu bránené právo na bránenie a na obhajobu v konaní. Podľa jeho názoru sú u neho splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Na prejednanie podaných odvolaní nariadil odvolací súd pojednávanie na deň 24.9.2014. Pre účely prípravy pojednávania vyzval účastníkov konania na realizáciu úkonov potrebných na vecné prejednanie podaných odvolaní (výzvy z 9.7.2014 na č. l. 101 a 102 spisu). Žalovaný sa nariadeného pojednávania nezúčastnil, hoci predvolanie mu bolo doručené už 18.7.2014. Dňa 19.9.2014 bola odvolaciemu súdu doručená od Bc. Dr. S. C. plná moc na zastúpenie žalovaného v tomto konaní a tiež jeho žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu jeho účasti na pojednávaní nariadenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/16/2013. Na e-mailovú adresu zástupcu žalovaného, uvedenú v jeho podaní, odvolací súd ešte dňa 22. 9. 2014 oznámil žiadateľovi, že jeho návrhu na odročenie pojednávania sa nevyhovelo. Napriek tomu ani zástupca žalovaného sa pojednávania nariadeného odvolacím súdom na deň 24.9.2014 nezúčastnil.

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní Ústavou SR zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní (čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu (§ 115 ods. 2 O.s.p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije alebo nie. Zúčastniť sa prejednávania veci pred súdom je neodňateľným právom každého účastníka konania, a to v každom štádiu postupného procesu, pokiaľ zákon neustanovuje inak, ak na tom práve účastník trvá. Uvedené ustanovenia sa aplikujú podľa § 211 ods. 2 O.s.p. aj v odvolacom konaní. Aj v odvolacom konaní teda platí v zmysle ust. § 101 ods. 2 O.s.p. výnimka z práva zúčastniť sa prejednania veci pred súdom, za splnenia ktorej sa môže vec prejednať i v neprítomnosti účastníka, t.j. ak riadne predvolávaný účastník sa na pojednávanie nedostavil a nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Podľa tohto citovaného ustanovenia súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadá z dôležitého dôvodu o

odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. V predmetnej veci, tak ako je už konštatované vyššie, novozvolený zástupca žalovaného mal vedomosť o tom, že pojednávanie vo veci je nariadené na deň 24.9.2014. Pretože predkladal plnú moc až v čase, keď už bolo rozhodnuté o nariadení pojednávania (krátko pred termínom pojednávania) a o termíne pojednávania bol upovedomený žalovaným, nebolo potrebné osobitne ešte doručovať zástupcovi žalovaného predvolanie na pojednávanie. Zástupca žalovaného požadoval odročenie pojednávania s poukazom na jeho účasť na inom pojednávaní, v ktorom je účastníkom konania. Žiadosť o zmenu termínu pojednávania musí súd posudzovať aj s prihliadnutím na uvádzané dôvody i na skutočnosť, či ním tvrdený dôvod je ospravedlniteľným dôvodom, pre ktorý možno rozhodnúť o zmene termínu pojednávania. O pojednávaní nariadenom na deň 24.9.2014 na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 16C/16/2013 mal byť zástupca žalovaného upovedomený s tým, že ide o predvolanie z 8. 9. 2014 (č. l. 118 spisu). Išlo o nariadenie pojednávania podľa úkonu súdu realizovaného ďaleko neskôr, než bolo rozhodnuté o nariadení pojednávania odvolacím súdom. Dôvody, pre ktoré žiadosti nebolo vyhovené, odvolací súd dal na vedomie zástupcu žalovaného. Za takéhoto stavu odvolací súd mal za to, že je možné pri aplikácii ust. § 101 ods. 2 O.s.p. realizovať pojednávanie v neprítomnosti žalovaného i jeho zástupcu.

Na nariadenom pojednávaní odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. Bol teda viazaný rozsahom a dôvodmi podaných odvolaní, nad rámec ktorých nebol odvolací súd oprávnený ani povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať. Výnimkou by boli len prípadné vady konania, ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Po takomto prieskume napadnutých rozhodnutí súdu prvého stupňa i konaní, ktoré im predchádzali, dospel odvolací súd k záveru, že

- a) rozsudok súdu prvého stupňa z 11.10.2012 je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie,
- b) uplatnené odvolacie dôvody žalovaným proti uzneseniam o čiastočnom vyhovení návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov i o jeho poplatkovej povinnosti za odvolanie nemôžu privodiť zmenu či zrušenie týchto napadnutých rozhodnutí súdu prvého stupňa.

Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva jednoznačne, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Judikatúra označeného súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Toria c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č.303-A, s.12, § 29, Híro Baláni c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č.303-B, Geogiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako aj Ústavný súd SR vyjadril tiež stanovisko k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v Náleze III.ÚS 119/03 - 30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV.ÚS 115/03).

Odôvodnenie rozsudku musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v dôvodoch rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, prípadne iný účastník konania, stručne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný sa proti podanej žalobe bránil, a to prednesmi na pojednávaní z 23.2.2012, ale i obsahom písomných podaní doručených súdu prvého stupňa 23.2.2012 (č. l. 26 - 28 spisu) či z 19.9.2012 (č. l. 41 - 43 spisu). V týchto podaniach okrem iného namieta to, že nepoužil finančné prostriedky na vlastnú potrebu, že v jeho prípade konanie ako konateľa spoločnosti Výroba betónu s.r.o. ide o zodpovednosť tejto právnickej osoby. Namietal aj to, že v časti uplatňovanej náhrady škody týkajúcej sa Slovenskou sporiteľňou, a.s. prihlásenej pohľadávky do konkurzného konania proti úpadcovi (žalobcovi) nie je daná priama príčinná súvislosť medzi jeho konaním a touto tvrdenou ujmou, ktorá mala vzniknúť žalobcovi. Vo všetkých týchto podaniach namieta i premlčanie nároku.

Podľa § 420 ods. 1 Obč. zák. každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 Obč. zák. škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

V zmysle citovaných ustanovení treba vychádzať z toho, že zodpovednosť podľa § 420 ods. 2 Obč. zák. je daná na strane právnickej osoby v tých prípadoch, kedy škodca je voči ním v takom právnom vzťahu, že je dôvodnou táto zodpovednosť na mieste samotného škodcu, ktorý spôsobil škodu pri jej činnosti, na ktorú bol použitý. Ide tu o akúkoľvek takú činnosť, ktorá spadá do pôsobnosti právnickej osoby z hľadiska vecného, miestneho a časového; môže tak ísť aj o činnosť štatutárneho orgánu takejto spoločnosti. Dôležitý je vnútorný účelový vzťah k činnosti právnickej osoby, ktorá túto činnosť vyvíja, a nie o činnosť, ktorou by konajúca osoba sledovala svoj osobný záujem. Len v prípade, že konanie osoby, ktorá škodu spôsobila nemožno považovať za činnosť právnickej osoby, ku ktorej bola konajúca osoba použitá, išlo by o vybočenie z tejto činnosti (o tzv. exces), v takom prípade by potom bola dôvodnou priama zodpovednosť tejto osoby (porovnať napr. rozhodnutie uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk podľa R 55/1971 alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo/2231/2010, sp. zn. 25Cdo/2777/2004 i ďalšie).

V predmetnej veci prvostupňový súd založil priamu zodpovednosť žalovaného ako konateľa spoločnosti Výroba betónu s.r.o. s odkazom na závery vyplývajúce z rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/143/2008 z 28. 7. 2008. Napriek tomu, že skutková veta uvedeného rozhodnutia obsahuje rôzne skutočnosti o nakladaní so sumou, ktorú spoločnosť Výroba betónu s.r.o. prijala od úpadcu - žalobcu v tomto konaní, dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa nedávajú odpoveď na to, v ktorých prípadoch žalovaný konal tak, že by jeho konanie bolo možné kvalifikovať ako vyššie spomenutý tzv. exces, t.j. vybočenie z činnosti právnickej osoby. O exces aj podľa vyššie označených rozhodnutí sa jedná, ak škoda bola spôsobená pri takej činnosti právnickej osoby, ktorou škodca sledoval len vlastné záujmy či potreby, prípadne záujmy iných osôb.

Prvostupňový súd založil svoje závery len na odkaze na rozhodnutie v trestnej veci. Samotný výrok rozsudku súdu v trestnej veci však neumožňuje na uvedené otázky občianskoprávnej zodpovednosti právnickej osoby, či samotného žalovaného, dať jednoznačnú odpoveď. Ak prvostupňový súd prijal záver o zodpovednosti žalovaného bez toho, aby sa zaoberal tým, či v predmetných úkonoch nakladania s prijatou sumou od úpadcu išlo u žalovaného o exces z činnosti právnickej osoby a nedal pritom odpoveď na túto obranu žalovaného, je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľným.

Nepresvedčivé sa zdajú byť aj závery o priamej príčinnej súvislosti konania žalovaného s tvrdenou „ujmou“ vzniknutou úpadcovi v súvislosti s prihláškou časti úrokov z úveru poskytnutého úpadcovi vo výške 30.000.000,- Sk. Žalobca sa snaží dôvodnosť tejto časti úrokov odôvodniť matematickou kalkuláciou odvádzanou od pomeru výšky škody konštatovanej v trestnom rozsudku ku celkovej výške istiny dlžného úveru. Žalobca a potom ani súd však nedali spoľahlivú odpoveď na to, či prihlásené úroky znamenajú zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou predstavujúcou majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu, alebo či ide o ujmu spočívajúcu v poskytnutí finančných prostriedkov, ktoré by sa v dôsledku nesprávneho konania, či protiprávneho konania žalovaného ukázali ako zbytočne vynaložené. Absentuje tak zdôvodnenie kvalifikácie žalobcom uplatnenej tejto časti nároku z pohľadu toho, či ide o skutočnú škodu tak, ako to má na mysli ust. § 442 ods. 1 Obč. zák., prípadne či ide o majetkový prospech, ktorý bol konaním žalovaného zmarený.

Z dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva síce záver o tom, že nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní nie je premlčaný, ale dôvody rozhodnutia nekonštatujú skutočnosti, ako sa súd prvého stupňa vypořiadal s plynutím subjektívnej premlčacej doby danej ust. § 106 ods. 2 Obč. zák. Pri právach na náhradu škody ustanovuje Obč. zák. premlčaciu dobu v § 106, a to kratšiu - subjektívnu (ods. 1) a dlhšiu - objektívnu (ods. 2). Ich začiatok je upravený odlišne. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Z ust. § 106 ods. 1 Obč. zák. vyplýva, že právo na náhradu škody sa premlčí za 2

roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Občiansky zákonník v tomto ustanovení viaže premlčanie práva plynutím subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného

a) o škode (nie iba o protiprávnom úkone, či o škodnej udalosti), ako o určitej majetkovej alebo nemajetkovej ujme určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyčísliť v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde; okamih vzniku škody, resp. vedomosť poškodeného o škode sa pritom nemusí zhodovať s okamihom škodnej udalosti či s protiprávnym konaním,

b) o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, t.j. o zodpovedajúcom subjekte. Judikatúra Najvyššieho súdu SR (napr. rozsudok z 28. 5. 2010 sp. zn. 1Cdo/82/2009) zdôraznila, že poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá v okamihu preukázateľného získanie informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si urobí dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická alebo právnická osoba za škodu zodpovedá; v uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti. Zdôrazňuje sa teda v tomto rozhodnutí preukázaná skutočná vedomosť poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá.

V predmetnej veci žalobca ako právnická osoba, teraz už úpadca, získal informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa žalovaného, ako podľa neho za škodu zodpovedajúceho subjektu, tak ako to uviedol vo svojich podaniach, i tak, ako to vyplynulo z obsahu trestného spisu a štatutárny zástupca úpadcu uplatnil nárok na náhradu škody už v adhéznom konaní. K úkonom realizovaným Ing. A. sa neskôr pridali aj správcovia konkurznej podstaty úpadcu. To, že žalobca v spomenutom trestnom konaní uplatnil svoj nárok na náhradu škody proti žalovanému potvrdzuje, že mal informáciu o tomto zodpovedajúcom subjekte. Práve v spojitosti s trestným konaním žalobca totožne opísal skutkovo zdôvodnenie uplatňovaného nároku aj v tomto občianskoprávnom konaní.

Podľa § 112 prvá veta Obč. zák., ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. V zmysle tohto ustanovenia teda neplynula subjektívna premlčacia lehota, resp. spočívala od uplatnenia nároku na náhradu škody žalobcom v trestnom konaní až do skončenia trestného konania rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 1T/143/2008 - 2008 z 28.7.2008, ktorý nadobudol právoplatnosť 28.7.2008. Po právoplatnosti

rozsudku v trestnom konaní však opäť pokračovala (začala znovu plynúť) premlčacia doba. Pri posudzovaní subjektívnej premlčacej doby z dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva, akým spôsobom sa súd vypořiadal (pri závere, že nárok nie je premlčaný) s tým, že predmetný žalobný návrh bol súdu doručený prvého stupňa až 8. 2. 2011.

Uvedené skutočnosti robia rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľným a za takéhoto stavu neostalo odvolaciemu súdu nič iné, len rozsudok súdu prvého stupňa pri postupe podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) v spojení s ods. 2 O.s.p. zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 226 O.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní teda pri rozhodovaní o podanej žalobe bude okrem iného vypořiadat' sa aj so skutočnosťami dôležitými pre právne posúdenie predmetnej veci v zmysle vyššie uvedeného názoru odvolacieho súdu, ktorým je súd prvého stupňa viazaný. Každopádne však svoje závery bude musieť súd prvého stupňa odôvodniť pri náležitostiach, aké vyplývajú z ust. § 157 ods. 2 O.s.p.

Pri prieskume rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým žalovanému bolo čiastočne priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, odvolací súd pre účely rozhodnutia o podanom odvolaní vyžiadal od žalovaného nové údaje (aktuálne ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu), vzhľadom na časový odstup od rozhodnutia súdu prvého stupňa o žiadosti žalovaného o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Žalovaný predložil odvolaciemu súdu toto tlačivo, ktoré okrem iného obsahuje aj skutočnosti o jeho aktuálnom príjme z pracovnej činnosti u zamestnávateľa THERMO FEUERUNGSRAU GmbH v Duisburgu v SRN. U tohto zamestnávateľa je zamestnaný žalovaný ako odborný pracovník a jeho mesačný príjem sa pohybuje od 1.622,40 eur až po 1.834,56 eur. Žalovaný uvádza v prehľade svojich záväzkov aj úvery či pôžičky od fyzických osôb. Tvrdí, že jeho záväzky z týchto jeho zmluvných dojednaní by mali presahovať jeho mesačný príjem. Jeho majetkový stav mali ovplyvniť podľa neho samotného tie skutočnosti, že bol od roku 1996 do 2008 na úteku bez príjmu a od r. 2008 až do r. 2011 bol vo výkone trestu odňatia slobody. Od januára 2012 až do teraz je však zamestnaný.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má aj spätný účinok; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení pre posúdenie dôvodnosti návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov sú rozhodujúce majetkové pomery účastníka, ktoré je účastník povinný preukázať, výška súdneho poplatku a povahu spoplatňovaného úkonu vo veci. Pre úspešnosť takéhoto návrhu sa vyžaduje, aby návrh bol odôvodnený preukázanými okolnosťami, ktoré nie sú dočasné alebo prechodnej povahy a opodstatňujú záver, že poplatník celkom alebo sčasti nemôže splniť poplatkovú povinnosť a jej splnenie nemožno od neho spravodlivo žiadať. Splnenie poplatkovej povinnosti nemožno od účastníka spravodlivo požadovať najmä v prípadoch, keď by vyžadovanie jej splnenia ohrozilo uspokojenie jeho základných životných potrieb a predstavovalo by prekážku realizácie ústavného práva účastníka na súdnu ochranu.

Predpokladom pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov sú podľa citovaného ustanovenia pomery účastníka a skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Rozhodnutie o oslobodení od platenia súdnych poplatkov musí vychádzať z uvážení potrieb žiadateľa s ohľadom na jeho osobné, rodinné, majetkové pomery a povahu uplatňovaného nároku. Pomery účastníka predstavujú spoločensko-ekonomické podmienky v ktorých žije, jeho majetkové a zárobkové možnosti, počet osôb, ktoré je povinný podľa zákona vyživovať, jeho oprávnené potreby ako bývanie, strava, uspokojenie bežných kultúrny a iných potrieb.

Žalovaný je preukázateľne v pracovnoprávnom vzťahu, z ktorého má príjem (tak, ako je uvedený vyššie) okolo 1.700,- eur mesačne. Ak jeho majetkové pomery mali byť ovplyvnené tým, že bol na úteku v dôsledku hrozby trestného stíhania alebo aj tým, že následne bol vo výkone trestu odňatia slobody, ide o situáciu, ktorú z hľadiska jeho majetkového stavu zavinil sám svojím protiprávnym konaním. Preto nemôže mať až taký relevantný vplyv na rozhodnutie o jeho návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, aký mu prikladá žalovaný. Aj keď žalovaný, podľa jeho vlastného vyjadrenia, nevlastní žiadny osobný majetok väčšej ceny, jeho príjem z pracovného pomeru neodôvodňuje úplné priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Žiadosť o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov podal v nadväznosti na podané spoplatnenie ním podaného odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa. Prvostupňový súd vyhodnotil jeho návrh tak, že priznal oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku v rozsahu 70 %. Ide o poplatkový úkon, ktorého nesplnenie nemá za následok, že by súd vo veci nekonal. Vychádzajúc z obrany žalovaného v odvolaní proti tomuto uzneseniu, že mu bolo bránené brániť sa v konaní, potom odvolací súd takúto námietku žalovaného nemohol vyhodnotiť ako za opodstatnenú, vedúcu ku zrušeniu či zmene napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa. Nesplnenie poplatkovej povinnosti (v rozsahu nepriznaného oslobodenia) nemalo (tak, ako je už uvedené vyššie) za následok nepreskúmanie rozsudku vo veci samej.

Za takéhoto stavu odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým bolo žalovanému priznané čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Od rozhodnutia o návrhu žalovaného na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je závislé aj rozhodnutie o jeho poplatkovej povinnosti za odvolanie. Vychádzajúc z rozsahu priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov, prvostupňový súd v uznesení z 28.5.2013 č. k. 2C/40/2011 - 86 rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok vo výške 4.978,95 eur.

Žalovaný je poplatníkom za realizovaný úkon podaného odvolania v zmysle ust. § 2 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 písm. a) zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z výšky uplatneného nároku mu pôvodne bola vyrubená aj poplatková povinnosť za podané odvolanie podľa pol. 1 písm. a) v maximálne možnej výške (aj v nadväznosti na § 6 ods. 1 cit. zák.). Pri 70 % ponížení výšky súdneho poplatku, v nadväznosti na takýto rozsah priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, bola správne súdom prvého stupňa určená poplatková povinnosť žalovaného za podané odvolanie vo výške 4.978,95 eur. Preto aj toto uznesenie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd potvrdil.

V tejto súvislosti treba mať na zreteli aj to, že pôvodne o poplatkovej povinnosti žalovaného za podané odvolanie rozhodol prvostupňový súd uznesením z 20. 3. 2013 sp.zn. 2C/40/2011. Aj keď prvostupňový súd v dôvodoch rozhodnutia o žiadosti žalovaného na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov sa zaoberá aj týmto uznesením, toto uznesenie je obsahom spisu a prichádza vo vzťahu ku nemu v nadväznosti na priznanie čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov postup podľa § 12 ods. 3 Zákona o súdnych poplatkoch. Toto je však v právomoci súdu prvého stupňa.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.